

Η ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

(σχ. βιβλ. σελ. 41-43)

Το φαινόμενο Βιομηχανική Επανάσταση:

- Με τον όρο «**βιομηχανική επανάσταση**» εννοούμε, ένα πολύπλευρο φαινόμενο που περιλαμβάνει **α)** την εκτεταμένη χρήση μηχανών στη διαδικασία παραγωγής προϊόντων **β)** την αξιοποίηση νέων πηγών ενέργειας και **γ)** τη συγκέντρωση των εργαζομένων σε εργοστάσια.
- Κύριοι πόλοι εκβιομηχάνισης ήταν η υφαντουργία και η μεταλλουργία.
- Η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκίνησε **από την Αγγλία** (β' μισό 18ου αι.). Από τις αρχές του 19ου αι. επεκτάθηκε στην ηπειρωτική Ευρώπη, ενώ από τα μέσα του 19^{ου} αι. εξαπλώθηκε και στην Αμερική. Η ώριμη φάση της φτάνει ως τις αρχές του 20ου αι.

Η εξάπλωση της Βιομηχανικής Επανάστασης

- Η εφεύρεση μηχανών και η συνεχής βελτίωσή τους συνέδεσε στενά την επιστήμη με την οικονομία και την τεχνολογία με τη βιομηχανία.
- Νέα προϊόντα εμφανίστηκαν (χημικά, συνθετικά, πλαστικά και ηλεκτρικά), τα οποία στα τέλη του 19^{ου} αι. μετέβαλαν σε μεγάλο βαθμό τον υλικό πολιτισμό.
- Αξίζει να επισημάνουμε την ανάπτυξη της βιομηχανίας φαρμάκων, ψυγείων, φωτογραφικών και κινηματογραφικών μηχανών και την ανακάλυψη του ηλεκτρισμού που αντικατέστησε το φωταέριο και τις λάμπες πετρελαίου.

Η επανάσταση στις συγκοινωνίες και στις επικοινωνίες

- Εντυπωσιακές πρόοδοι σημειώθηκαν στις συγκοινωνίες και στις επικοινωνίες.
- **Οι αποστάσεις μειώθηκαν** σημαντικά μετά την κατασκευή σιδηροδρόμων και ατμοπλοίων, τηλεγράφων και τηλεφώνων. Στα τέλη του 19ου αι. εμφανίστηκαν τα πρώτα αυτοκίνητα και στις αρχές του 20ου αι. τα πρώτα αεροπλάνα.
- Το **πετρέλαιο**, ως καύσιμη ύλη και πηγή ενέργειας, άρχισε να αποκτά μεγάλη αξία.

Οικονομικός φιλελευθερισμός¹ και καπιταλισμός

- Χαρακτηριστικά της νέας οικονομικής οργάνωσης είναι η υπερβολική ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα (της βιομηχανίας) καθώς και του τριτογενούς (των υπηρεσιών: εμπόριο και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες).
- Η ιδεολογία του οικονομικού φιλελευθερισμού προστατεύει το **συμφέρον της ιδιωτικής επιχείρησης**.
- Περιοδικά, ωστόσο, διαταράσσεται η ισορροπία μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης και, τότε, προκαλούνται οικονομικές κρίσεις με οδυνηρές κοινωνικές επιπτώσεις.

¹ Ιδεολογία που υποστηρίζει την ελευθερία του εμπορίου και τον περιορισμό της ανάμειξης του κράτους στη λειτουργία της οικονομίας και κυρίως της αγοράς.